

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Sygdommen til Døden

Citation: Kierkegaard, Søren: "Frygt og bæven", i Kierkegaard, Søren: *Frygt og bæven*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 231. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard02val-shoot-idm140578675973296/facsimile.pdf> (tilgået 28. april 2024)

Anvendt udgave: Frygt og bæven

A. Fortvivlelse er Synden

Synd er: for Gud, eller med Forestillingen om Gud fortvivlet ikke at ville være sig selv, eller fortvivlet at ville være sig selv. Synd er saaledes den potentierte Svaghed eller den potentierte Trods: Synd er Potensiationen af Fortvivlelse. Det hvorpaa Eftertrykket ligger, er: for Gud, eller at Guds-Forestillingen er med; det, der dialektisk, ethisk, religiøst gjør Synd til hvad Juristerne kalde »qualificeret« Fortvivlelse, er Guds-Forestillingen.

Skjøndt der i dette Afsnit, mindst da i A, ikke er Plads til eller Sted for psykologisk Skildring, maa dog her som det meest dialektiske Confinuum mellem Fortvivlelse og Synd anføres, hvad man kunde kalde en Digter-Existent i Retning af det Religiøse, en Existent, der har noget tilfælles med Resignationens Fortvivlelse, kun at Guds-Forestillingen er med. En saadan Digter-Existent vil, hvad der sees af Kategorierne Conjunktion og Stilling, være den eminenteste Digter-Existent. Christelig betragtet er (trods al Æsthetik) enhver Digter-Existent Synd, den Synd: at digte istedetfor at være, at forholde sig til det Gode og Sande gennem Phantasi istedetfor at være det, det er, existentielt stræbe at være det. Den Digter-Existent, om hvilken vi her tale, er deri forskjellig fra Fortvivlelse, at den har Guds-Forestillingen med sig, eller er for Gud, men den er uhyre dialektisk, og som er uigjennemtrængeligt dialektisk Virvar over, om hvorvidt den dunkelt er sig bevidst at være Synd. En saadan Digter kan have meget dyb religiøs Trang, og Forestillingen om Gud er medoptaget i hans Fortvivlelse. Han elsker Gud over Alt, Gud som er ham hans eneste Trøst i hans hemmelige Qval, og dog elsker han Qvalen, den vil han ikke slippe. Han vil saa gjerne være sig selv for Gud, dog ikke i Henseende til det faste Punkt, hvori Selver lider, der vil han fortvivlet ikke være sig selv; han haaber paa at Evigheden vil tage det bort, og her i Timeligheden kan han, hvormeget han end lider detunder, ikke beslutte sig til at overtage det, ikke troende ydmyge sig derunder. Og dog vedbliver han at forholde sig til Gud, og dette er hans eneste Salighed; det vilde være ham den største Rædsel at skulle undvære Gud,

»det vilde være til at fortvivle over«; og dog tillader han sig egentligen, men maaskee ubevidst, at digte Gud en lille Smule anderledes end Gud er, lidt mere a la en kjerlig Fader, som altformøget foier Barnets – eneste Ønske. Som En der blev ulykkelig i Elskov, og derved blev Digter, livsaligt priser Elskovens Lykke: saaledes bliver han Religiositetens Digter. Han blev ulykkelig i Religiositet, han forstaaer dunkelt, at det der fordres af ham er at slippe denne Qval, »: troende at ydmyge sig under den og overtage den som hørende med til Selvet – thi han vil holde den ude fra sig og just derved holder han den fast, skjøndt han rigtignok (hvad der, som hvert Ord af en Fortvivlet, er bagvendt rigtigt og altsaa at forstaae omvendt) mener, at dette skal beryde, at skille sig af med den, saa godt som muligt, at slippe den, saa godt som det er et Menneske muligt. Men troende at overtage den, det kan han ikke, det er, det vil han i sidste Forstand ikke, eller, her ender hans Selv i Dunkelhed. Men som hin Digtets Beskrivelse af Elskov, saaledes har denne Digtets Beskrivelse af det Religieuse en Fortryllelse, et lyrisk Sving, som ingen Ægtemands og ingen Velærværdigheds. Det er heller ikke usandt hvad han siger, ingenlunde, hans Fremstilling er just hans lykkeligere, hans bedre Jeg. Han er i Forhold til det Religieuse en ulykkelig Elsker, »: han er ikke i streng Forstand en Troende; han har kun det Første af Troen: Fortvivlelsen, og i den en brændende Længsel efter det Religieuse. Hans Kollision er egentligen denne: er han den Kaldede, er Pælen i Kjødet Udtrykket for, at han skal bruges til det Overordentlige, er det for Gud ganske i sin Orden med det Overordentlige, han er blevet? eller er Pælen i Kjødet Det, han skal ydmyge sig under, for at naae det almene Menneskelige? – Dog nok herom, jeg kan med Sandhedens Eftertryk sige: til hvem taler jeg? Saadanne psykologiske Undersøgelser i n^{te} Potents, hvo bryder sig om Sligt; de Nürnberg-Billeder, som Præsten maler, kan man bedre forstaae, de ligne Alle og Enhver, skuffende, Folk som de ere fleest, og, aandeligt forstaaet, Ingenting.

Første Kapitel

Gradationerne i Bevidstheden om Selvet (Bestemmelsen: for Gud)

I det foregaaende Afsnit er der stadigt eftervist en Gradation i Be-